

23. 4. 2001

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Exekutoři a exekuční činnost

V uplynulých letech se soudy znovu staly rozhodující a poslední instancí, od které je nezbytné v demokratické společnosti očekávat nezávislé rozhodnutí nejrůznějších právních sporů. Soudy jsou a musí zůstat rozhodující a poslední instancí v demokratické společnosti pro spravedlivé, nezávislé a nestranné rozhodování sporných záležitostí (právních sporů). Občanské soudní řízení je jednou ze záruk zákonnosti a právního státu. Každý má právo se u soudu domáhat ochrany svého práva, které bylo ohroženo nebo dokonce porušeno.

V uplynulých letech se soudy znovu staly rozhodující a poslední instancí, od které je nezbytné v demokratické společnosti očekávat nezávislé rozhodnutí nejrůznějších právních sporů. Soudy jsou a musí zůstat rozhodující a poslední instancí v demokratické společnosti pro spravedlivé, nezávislé a nestranné rozhodování sporných záležitostí (právních sporů). Občanské soudní řízení je jednou ze záruk zákonnosti a právního státu. Každý má právo se u soudu domáhat ochrany svého práva, které bylo ohroženo nebo dokonce porušeno.

Změny ve společenském a právním systému se však v uplynulých letech nežádoucím způsobem projevíly na neefektivnosti soudů. Problémem není jenom délka nalézacího řízení, ale i neefektivnost a zdlouhavost řízení vykonávacího (exekučního). Po vyhraném soudním sporu často dochází k tomu, že v důsledku zdlouhavé a nepružné exekuce není soudem přiznané právo oprávněného uspokojeno.

Současný neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi může vést nejen ve ztrátu důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec a ve svém důsledku vede k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou.

Institut soudního exekutora, který je tímto zákonem nově zřizován, je založen na principu, že jakákoli činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení. Činnost soudu tak končí vydáním pravomocného soudního rozhodnutí, v němž je autoritativně rozhodnuto o výši peněžité pohledávky, jejího příslušenství a její splatnosti nebo o obsahu a rozsahu nepeněžitého plnění. Je-li toto rozhodnutí vykonatelné a povinnému uplynula lhůta k dobrovolnému plnění povinnosti, je možné na návrh oprávněné osoby uskutečnit exekuci. Zákon o soudních exekutorech tedy deleguje část pravomoci soudu, a to výlučně tu, která je uplatňována po vydání autoritativního soudního rozhodnutí, příp. rozhodnutí jiného státního orgánu, na nezávislého a nestranného soudního exekutora, a to při zachování pravomoci soudu, popř. jiných státních orgánů, i pro oblast exekučního řízení (výkonu rozhodnutí) dle platné procesní úpravy obsažené v občanském soudním řádu, popř. zvláštních právních předpisech (daňová exekuce, správní exekuce). Právní řád se tedy rozšiřuje o další druh exekuce prováděný soudními exekutory podle tohoto zákona, který je koncipován jako zvláštní právní předpis ve vztahu k obecné procesní úpravě obsažené v občanském soudním řádu. Dosavadní druhy exekucí vykonávané soudy či jinými státními orgány zůstávají zachovány. Exekutor je státem jmenovaná a zmocněná osoba k výkonu exekuční činnosti. Exekutora jmenuje na návrh Exekutorské komory České republiky ministr spravedlnosti. Počet exekutorů (resp. exekutorských úřadů) je omezen principem "numerus clausus"; o počtu těchto úřadů tak rozhoduje po vyjádření komory exekutiva (ministerstvo).

Komora plní v této koncepci důležité administrativní, kontrolní a dozorové funkce; nevyužije-li svých oprávnění, může rozhodnout v jednotlivých případech ministerstvo bez její účasti. Uplatnění kárné odpovědnosti exekutora je rozděleno mezi komoru, ministra a předsedu okresního soudu jako kárné

žalobce a obecný soud, který může přezkoumat rozhodnutí kárného senátu komory o kárném provinění exekutora.

Přenosem některých pravomocí státu (soudů) na exekutory, při zachování pravomoci soudů i v této oblasti, dojde na základě tohoto zákona k odlivu části agendy, dosud vykonávané výlučně soudy, na nově ustavované soudní exekutory. Soudům se tím umožní soustředit převážnou část jejich potenciálu na nalézací řízení, v němž je jejich úloha nezastupitelná. Materiální zainteresovaností soudních exekutorů na výsledcích exekuce dojde nepochybně ke zvýšení efektivity vymáhání pohledávek, a to při důsledném zachování ústavních kautel zákonnosti. Tyto kautely jsou zejména garantovány podrobnou procesní úpravou obsahu a rozsahu činnosti exekutora a jeho přesného postupu při provádění exekuce.

Ve státech, kde byl institut soudních exekutorů již zaveden, je statisticky evidována vyšší efektivnost vymáhání pohledávek. V průměru se v odborných pramenech uvádí zvýšení efektivity o 70%. Dalším efektem je snížení počtu případů, kdy jsou pohledávky vymáhány nezákonným způsobem, neboť při rychlém vymožení soudem přisouzených nároků není důvod uchýlovat se k nestandardním a v řadě případů i nezákonným řešením. Jako nepřímý důsledek efektivnosti exekučního řízení je zaznamenáno i snížení nápadu zejména u sporné občanskoprávní agendy, neboť účinná a rychlá exekuce vede strany sporu k úsilí dosáhnout mimosoudního narovnání sporu zejména proto, aby se vyhnuly nákladům jak nalézacího, tak exekučního řízení.

V zemích střední a východní Evropy již institut exekutora byl zaveden v Polsku, Maďarsku a ve Slovenské republice (zákon č. 233/1995 Z.z.).

Mezinárodní unie soudních exekutorů (vykonavatelů) se sídlem v Paříži, vznikla z podnětu Francie a Belgie v roce 1952. V současné době jí tvoří 21 států Evropy, Ameriky a Afriky. Jejím posláním je chránit stavovské zájmy exekutorů. Je současně i konzultativním členem Rady Evropy.

Právní akty Evropských společenství neupravují problematiku řešenou tímto zákonem, neboť se jedná o oblast upravenou právními řády jednotlivých členských států EU. S těmito právními úpravami je pak tato zákonná úprava zcela srovnatelná a představuje řešení, které zcela odpovídá moderním evropským legislativním trendům, jakož i všem principům právního státu.

Navrhovaná úprava je v souladu s Ústavou a ústavním pořádkem České republiky. Soulad s právním řádem a začlenění tohoto speciálního zákona do našeho právního systému je zajištěn souběžnou novelizací právních předpisů, jichž se navrhovaná úprava dotýká.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Švarcsystém a podnikání v IT - nelegální práce](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční - judikaturní závěry](#)
- [Aktuální úprava výpovědní doby dle zákoníku práce: komparace napříč Evropou](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - KVĚTEN 2026](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce](#)

2026

- Hodnocení demo prostředí v IT veřejných zakázkách: užitečný nástroj, nebo cesta k netransparentnosti?
- Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu
- Reklamace vad stavby